

Kommunförbundet svarar på kritiken från Reumatikerförbundet

I en artikel i Reumatikertidningen skriver Lena Öhrsvik "Urholka inte medborgarrätten, varken på det sociala området eller på hälso- och sjukvårdsområdet. "Kommunförbundets förslag innebär att vi går minst 30 år tillbaka i tiden när det gäller synen på medborgarnas rättigheter i allmänhet och synen på människor med funktionsnedsättningar i synnerhet".

Öhrsvik uttrycker - liksom många andra - stark oro över att Kommunförbundet ifrågasätter en lag som definitivt har bidragit till bättre levnadsvillkor och högre livskvalitet för många funktionshindrade. Det är emellertid en förvanskning och en kraftig förenkling att anklaga Kommunförbundet för att vilja kullkasta svårt och varaktigt funktionshindrade personers förutsättningar att få det stöd och den service de behöver. Vi anser däremot att det finns skäl att ifrågasätta lagar där samhället, främst staten, brister i sitt ansvarstagande för lagens funktion och finansiering. Detta är särskilt viktigt när det gäller utsatta grupper och angelägna behov.

Rapportens innehåll

"En samlad lag om vård och omsorg?" är ett diskussionsunderlag som presenterades och diskuterades på Svenska Kommunförbundets kongress i april i år. Vi har inventerat och analyserat de problem som kommunerna upplever med den lagstiftning som rör kommunernas vård och omsorg, framförallt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen och LSS. Mycket kortfattat kan problemen sammanfattas i oklara spelregler mellan staten och kommu-

nerna, begränsade möjligheter för den enskilde att företräda sina intressen i förhållande till kommunen samt att lagstiftningen på vård- och omsorgsområdet är splittrad, svåröverskådlig och tungarbetad. Vi har försökt att spalta upp problemen och skilja ut vad som har med lagstiftningen att göra och vad som mer förefaller vara fråga om arbetets organisering, metoder etc. Därefter har vi försökt att sy ihop våra slutsatser till en helhet, dvs. se hur en lagstiftning på det sociala området skulle kunna se ut i framtiden och vad kommunerna kan göra för att förbättra situationen.

Rapporten tar upp behovet av en konsekvent och tydlig ansvarsfördelning mellan staten och kommunerna. Vi motsätter oss inte rättighetslagar när riksdagen anser det motiverat med sådana. Vi motsätter oss inte heller att kommunerna kan svara för utförandet av uppgifter enligt sådana lagar. Det vi skriver är att staten måste ta ett tydligare ansvar - framförallt finansiering - för verksamheter som detaljstyrts genom rättighetslagstiftning. Särskilt angeläget är det mot bakgrund av att det i praktiken råder kommunalt skattestopp och att staten fr.o.m. år 2000 kräver budgetbalans i kommunernas ekonomi.

Om staten inte är beredd att ta ett tydligare ekonomiskt ansvar för detaljreglerade verksamheter bedömer vi att lagstiftningen bör ha en annan konstruktion. I detta fall måste kommunerna inom ramen för en tydlig skyldighetslagstiftning få utrymme att göra lokalpolitiska avvägningar. Kommunerna skall naturligtvis inte få fria tyglar. Det är lagstiftarens ansvar att ange klara gränser för vad kommunen får ha inflytande över. Inom dessa gränser är

det varje kommuns ansvar att i kommunala riktlinjer precisera vilken service medborgarna har rätt att förvänta sig. När kommunens beslut går medborgarna emot skall de kunna vända sig till domstol och få sitt ärende prövat. Om ett beslut som upphävs av domstol inte rättas, har vi i rapporten diskuterat möjligheten för tillsynsmyndigheterna att vitesförelägga trotsande kommuner som en extraordinär åtgärd inom ramen för en skyldighetslagstiftning.

Vi har i rapporten också, som ett komplement till domstolskontrollen, pekat på olika vägar att ge den enskilde bättre förutsättningar att klaga på och komma tillrätta med brister i själva utförandet av insatser inom vård- och omsorgsområdet.

Bredda diskussionen

Vår avsikt med rapporten har varit att bredda diskussionen om en framtida lagstiftning. Vi är inte ute efter att avveckla kommunernas stöd och service till funktionshindrade. Men för att funktionshindrade - liksom barn, ungdomar, gamla, sjuka m.fl. som också behöver kommunernas stöd - skall kunna få sina behov tillgodosedda i framtiden måste problem och hinder i nuvarande lagstiftning lyftas fram och tåla att diskuteras. Den bild som träder fram när man studerar kommunernas möjligheter att framöver klara sina uppgifter på vård och omsorgsområdet stämmer till eftertanke. Det finns inga enkla lösningar på denna komplexa problematik men vår uppfattning är att olika vägar bör kunna diskuteras och prövas. Också i en offentlig debatt.

Lennart Jonasson, direktör
Boel Callermo, projektledare
Jonas Reinholdsson, förbundsjurist